

พลังจิตอาสาจากเจตนา สร้างรัก ศรัทธา ผูกหลักสามัคคี Will Power of Volunteer from Intention to Build Love, Faith and to Band Unity

ผศ.ดร.อภิพัทธ์ วิศิษฎ์ใจงาม, นายจิรพจน์ ขวัญคง
Asst.Prof.Dr.Abhiphat Wisitchai-ngam, Mr.Chiraphot. Khuankhong
อาจารย์ประจำ คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

สิ่งทั้งหลายในโลกมนุษย์ที่เกิดขึ้นมาเพราะปัจจัยปรุงแต่งและมีวิญญาณครองหมายเอาทั้งมนุษย์และสัตว์ดิรัจฉานทุกตัวตน พระพุทธองค์ตรัสว่า มีใจเป็นใหญ่ มีใจเป็นประธาน ทุกอย่างสำเร็จได้ก็เพราะใจ, ถ้าบุคคลมีใจร้าย พูดอยู่ที่ดี ทำอยู่ที่ดี ทุกข์ย่อมไปตามเขา เพราะเหตุนั้น ดุจล้อรถหมุนไปตามรอยเท้าโคผู้นำแกลไปอยู่ ส่วนผู้ใจดี มีผลตรงกันข้าม คำว่าจิต เป็นธรรมชาติ คิด ไตร่ตรอง เป็นคำกลางๆ ไม่ดีและไม่ชั่ว ถ้ามุ่งไปทางดี คือคิดดี มีสุข ได้บุญ บุญจึงเกิดใน ๓ ตอน ขณะคิดจะทำได้บุญมีสุขใจ ระยะเวลาหนึ่งเรียกว่า “ปุพพเจตนา” ขณะที่ให้มีความสุข ระยะเวลาที่สองคือ “มุณจนเจตนา” หลังจากให้ทานแล้วระลึกอีกก็มีความสุข ระยะเวลาที่สามนี้เรียกว่า “อปปราปรเจตนา” ดังตัวอย่าง มฆมาณพเป็นต้นมีจิตอาสาทำความดี มีสุขทั้งสามระยะ ฉะนั้น

คำสำคัญ : พลังจิต, เจตนา, ความรัก, ความศรัทธา

Abstract

Everything in the world occurs as the factors and consciousness which mean both human and animal The Buddha said that the mind is an important as president. Everything is done because of the mind. If the evil – minded person talk it or do it, the suffering will go with him because of that like a wheel spinning along the foot; the good ones have the opposite effect. The nature of the mind is imagine and contemplate. It is neutral - not good and not evil. If the focus is good, think good, have merit. If one head toward good way that is think good – do well. It is merit. The merit happens 3 moments. While thinking to make the merit with happiness - the first moment is called “happiness before donation or pubbacetanā in Pali”, while making the merit with happiness – the second moment is called “happiness

while donation or muñcanacetanā in Pali” and after making the merit – the third moment is called “happiness after donation or aprāpracetanā in Pali”. For example, a young man Maghamanava who volunteered to do good with happiness of three moments.

Keywords : Power of Volunteer, Intention, Love, Faith

บทนำ

ธรรมทั้งหลายมีใจเป็นประธาน มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จแล้วด้วยใจ, ถ้าบุคคล มีใจร้าย พุดอยู่ที่ดี ทำอยู่ที่ดี ทุกข์ย่อมไปตามเขา เพราะเหตุนั้น ดุจล้อรถหมุนไปตามรอยเท้าแห่งโค ผู้นำแอกไปอยู่ฉะนั้น พระพุทธเจ้า ศาสดาเอกของโลก ตรัสไว้แล้ว และเป็นภาษาบาลีว่า:-

“มโน ปุพพกมา ธมมา	มโนเสฏฐา มโนมยา
มนสา เจ ปทฺฐเจน	ภาสตี วา กโรตี วา
ตโต นํ ทุกขมนเวติ	จกํ ว วหโต ปทํ” ^๑

เราจะเห็นได้ว่า พระพุทธองค์ ทรงให้ความสำคัญที่ใจของคนเรามากกว่า กายและวาจา ดังคำแปลแบบยกคำศัพท์ที่จะได้ให้ต่อไปนี้คือ

ปุพพกมา	ได้แก่ จะคิด จะพูด จะทำอะไรก็ตาม ก็ย่อมมีใจมาก่อน เป็นหัวหน้าคือ จิตประกายก่อน
ธมมา	คือเมื่อใดใจหรือจิตเกิด สภาพธรรมทั้งหลายย่อมเกิดตาม
มโนเสฏฐา	หมายถึงมีใจเป็นประเสริฐหรือ สภาพสูงสุด
มโนมยา	ชื่อว่า ทุกสิ่งทุกอย่าง จักสำเร็จลงได้ ก็เพราะอาศัยใจ
มนสา เจ ปทฺฐเจน	ถ้าหากใจเรา มีโทษคือกิเลสครอบงำแล้ว
ภาสตี วา	ถึงเวลาพูด ก็พูดด้วยวาจาทุจริต ๔ อย่าง
กโรตี วา	ถึงเวลาทำ ก็ทำด้วยกายทุจริต ๓ อย่าง
ตโต นํ ทุกขมนเวติ	ทุกข์ ย่อมติดตาม บุคคลนั้นไป
จกํ ว วหโต ปทํ	ดุจดั่งล้อเกวียน ที่หมุนไปตามโค ตัวที่ลากเกวียนไป ฉะนั้น

ดังนั้น คำว่าพลังจิตหรือกระแสนจิตเป็นคำกลางๆ ยังไม่โน้มเอียงไปทางดีหรือทางชั่วจนกว่าบุคคลผู้นั้นเกิดมีเจตนาเกิดขึ้นในใจจากการได้ยินคนอื่นพูดเรื่องดีๆ มีประโยชน์ต่อชาติ สังคม ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ระดับประเทศ ตลอดจนระดับทวีปหรือจนกระทั่งทั่วโลก หากว่าบุคคลนั้นเกิดเจตนาจะทำกุศลกรรมนั้นตามที่ตนเองสามารถและชอบใจเต็มใจจะทำจนเกิดพลังจิตอาสา เช่นบางคนก็อาสา

^๑ ขุ.ธ.(บาลี) ๒๕/๑/๑๕, ขุ.ธ.(ไทย) ๒๕/๑/๒๓.

ทำงานทำกิจกรรมประเภทต่าง ๆ แต่ก่อนจะเกิดเป็นจิตอาสาที่แน่วแน่นี้บุคคลนั้นย่อมมีปัญญามิที่ปรึกษาไตร่ตรองพิจารณาถึงเหตุต้องทำอะไรอย่างไร (How to?) เพื่อใคร (For Whom? หรือ เพื่ออะไร (For What?) ครั้นแล้วมีความคิดตระหนักแจ่มชัด (Realized) มองทะลุว่าจะทำให้เกิดประโยชน์ตน ประโยชน์ท่านประโยชน์ต่อสังคมคนหมู่มาก (For mankind) จึงเกิดเป็นกุศลเจตนา (virtuous intention) หรือเจตนาบุญตามหัวข้อที่ตั้งเอาไว้จึงเพิ่มกำลังแห่งเจตนาบุญด้วยการรวบรวมสติกำลังปัญญา กำลังความคิดกำลังกายทุกอย่างให้แข็งแกร่งแม้ว่างานที่ตนคิดยังไม่ได้ลงมือทำเลยก็เกิดปิติ ขนพองน้ำตาไหลแม้รู้ว่าเป็นงานเป็นสิ่งที่ทำได้ยากแต่ตระหนักว่าตนเองมีความมั่นใจ (confidence) มีความตั้งใจ (determination) และความมุ่งหวัง (expectation) แน่วแน่ที่จะทำการที่บุคคลใดมิเริ่มต้น ดังนี้และก็มีความสุขใจสบายใจพุทธองค์ตรัสไว้ว่าเป็นพลังบุญที่เกิดจากเจตนาความตั้งใจขั้นตอนแรก ที่เรียกว่า *บุพพเจตนา* คือ แคะคิดวางแผนการทำงานกิจการที่ตนตั้งใจว่าจะลงมือก็ได้บุญขั้นตอนแรกไปแล้วตั้งในอดีตกาล:-

มขมาณพ

ยังมีมาณพคนหนึ่งชื่อว่า *มขมาณพ*^๒ เรื่องปรากฏขึ้นครั้งเมื่อ พระพุทธเจ้าเสด็จประทับอยู่ที่ ภูฏาการศาลาเมืองเวสาลี ทรงแสดงพระธรรมเทศนาและปรารภท้าวสักกะเทวราช ตรัสหัวข้อธรรมว่า “อุปมาเทน มขมา” ในท่ามกลางพุทธบริษัท ได้มีเจ้าลิจฉวีผู้ปกครองเมืองเวสาลีพระนามว่า มหาลิ เมื่อได้ทรงสดับพระธรรมเทศนากัณฑ์ที่มีชื่อว่า สักกปัญหสูตร มีพระประสงค์จะทูลถามข้อกังขาของ พระองค์ต่อพระผู้มีพระภาคเจ้า จึงเสด็จเข้าไปเฝ้าแล้วถวายบังคมประทับนั่งและทูลถามว่า “ข้าแต่ พระองค์ผู้เจริญ พระองค์ทรงทอดพระเนตรท้าวสักกะมาแล้วหรือ จึงทรงแสดงพระธรรมเทศนาปรารภ ถึงเขาบ่อยๆ” พระพุทธองค์ทรงตรัสรับรองว่า “ดูก่อน มหาลิ อาตมภาพได้เคยเห็นแล้ว” เจ้าลิจฉวี พระนามมหาลิไม่ทรงเชื่อถึงกับตรัสว่า “ท้าวสักกะที่พระพุทธเจ้าทอดพระเนตรนั้น น่าจะเป็นองค์ปลอม เพราะองค์จริง ใคร ๆ ก็พบเห็นได้ยากยิ่ง พระพุทธเจ้าจึงตรัสย้ำกับเจ้าลิจฉวีว่า “ดูก่อนมหาลิ อาตมภาพ ไม่ใช่เพียงแต่เคยเห็นท้าวสักกะเท่านั้น อาตมภาพยังรู้จักข้อธรรมที่ทำให้เป็นท้าวสักกะเหล่านั้นอีกด้วย” แล้วพระบรมศาสดาจึงตรัสสาธยายชื่อหัวข้อธรรมที่ทำให้ท้าวสักกะได้มีพระนามต่าง ๆ กันไปตามหัวข้อ ธรรมนั้น ซึ่งรวมเรียกว่า “วัตตบท ๗ ประการ” แก่เจ้าลิจฉวีพระนามว่ามหาลิ

จากนั้นพระบรมศาสดา จึงตรัสเล่าอดีตนิทานของท้าวสักกะแก่เจ้าลิจฉวีพระนามว่ามหาลิ อีกว่า สมัยนั้นท้าวสักกะเกิดเป็นมนุษย์มีนามว่า มขมาณพ อยู่ในอจลคามแห่งแคว้นมคธ เวลาจะ เดินทางไปทำงานในบ้าน ในนิคม เป็นผู้มิจิตคิดอาสาเพื่อทำสถานที่เป็นที่รื่นรมย์แก่คนอื่นอันดับแรก

^๒ ดูรายละเอียดใน พ.ธ.อ.(ไทย) ๑/๓๐/๒๕๕-๒๕๑ (มจร).

ท่านมีกุศลเจตนาเป็นบุพพเจตนาว่าจักทำสถานที่ที่คนผ่านไปมาให้สะอาดก็มีความรู้สึกนึกคิดว่าจักได้ทำความดี ขณะที่นึกอยู่เท่านั้นและยังไม่ได้ลงมือทำ ก็ได้รับผลบุญจากเจตนาความตั้งใจระดับแรก ที่เรียกว่า *บุพพเจตนา* ครั้นลำดับต่อมา มฆมาณพก็ได้เดินทางไปหาสถานที่ที่ตนพอใจที่จะทำให้เป็นที่รื่นรมย์ ครั้นพบสถานที่เหมาะแล้ว ท่านก็ได้ลงมือทำ สถานที่ที่ท่านทำแล้วกลายเป็นที่รื่นรมย์เหมาะแก่การเข้าไปพักผ่อนอยู่อาศัย เมื่อคนชาวบ้านและผู้เดินทางมาพบเห็นแล้วจึงผลัดมฆมาณพออกจากสถานที่ที่มฆมาณพทำความสะอาดตกแต่งแล้วนั้นเข้าอยู่เสียเอง เขาก็ไม่แสดงอาการโกรธเคืองต่อบุคคลเหล่านั้น ขณะที่มฆมาณพได้เห็นผู้ที่เข้าไปพักอาศัยในที่ที่ตนเองทำให้เป็นรัษฎสถานแล้ว ก็มีความปิติ สุขใจนั้น แล้วก็ไต่ย้ายไปที่อื่นทำให้เป็นที่น่าพักผ่อนรื่นรมย์อีกเรื่อย ๆ โดยไม่คิดโกรธเคืองแต่ประการใด เพราะเขาคิดว่า คนเหล่านั้นได้เข้าไปพักในที่ที่เราทำความสะอาดแล้ว มีความสุข กรรมนี้ก็เป็นกรรมที่ให้ความสุขแก่เขาด้วย^๓

ความสุขความพอใจเกิดจากจิตคิดอาสา ดังพระพุทธองค์ตรัสแก่เจ้าลิจฉวี พระนามว่ามหาลิ้น พระพุทธเจ้าทรงจัดว่าเป็นสุขอันเกิดจากเจตนา ระยะที่สอง คือ *มูญจนเจตนา* คือได้รับความสุข มีปิตินดีขณะที่กำลังสละ คือให้ทาน ส่วนความสุขระยะที่สามหมายความว่า เมื่อมฆมาณพกลับจากการทำงานแล้วพักอยู่ที่บ้าน นั่งอยู่ก็ดี ยืนอยู่ก็ดี นอนอยู่ก็ดี เมื่อใดนึกถึงกรรมดีที่ตนทำแล้ว ก็เกิดปิติอิ่มใจ พุใจมีความสุข สุขุขขณะนี้ พระพุทธองค์ตรัสว่า เป็นความสุขเกิดจากเจตนาระยะที่สามหรือเกิดภายหลังการให้ทาน เรียกว่าเป็น *อปราปรเจตนา* คือ ความสุขเกิดขึ้นเมื่อย้อนหวนคำนึงถึงกรรมดีที่ได้ทำไว้ แต่ถ้าเป็นกรรมชั่ว ก็จะได้ผลชนิดตรงกันข้าม

พระพุทธเจ้า^๔ ได้ตรัสอานิสงส์ของการทำกรรมดีคือมีเมตตาของ มฆมาณพ แก่เจ้าลิจฉวีพระนามว่า มหาลิ อีกว่า วันรุ่งขึ้นมฆมาณพก็ได้ถือจอบไปทำสถานที่ที่ท่ามณฑลแห่งลานให้กลายเป็นรัษฎสถาน น่าพักน่าอาศัย ผู้คนเดินผ่านไปมาก็เข้าไปพักผ่อนหย่อนใจ ในฤดูหนาวเขาก็หาฟืนมาก่อไฟให้ผู้มาพัก เมื่อถึงฤดูร้อนก็หาน้ำดื่มน้ำใช้ให้พร้อมสรรพ ต่อมาเขาจึงคิดต่อยอดออกไปว่า อันว่าสถานที่รื่นรมย์นั้นใคร ๆ ก็ชอบ เราควรทำถนนทางเดินให้ราบเรียบ เมื่อคิดดังนั้นแล้ววันรุ่งขึ้นต่อมาก็ออกจากบ้านนำจอบออกไปทำถนนให้ราบเรียบ เดินเข้าออกสะดวกสบาย ตัดรานกิ่งไม้ ตันหนามหญ้าที่รกรุงรังดูว่าเป็นที่น่าแวะเข้าไปพักอาศัย การทำดีด้วยจิตอาสาของเขา เป็นที่ล้าลือขยายวงกว้างออกไปจากชุมชนไปเป็นบ้านน้อยเมืองใหญ่ จนถึงต่างบ้านต่างเมือง เรื่องดังกล่าว จนมฆมาณพได้สหายที่มีอุดมการณ์เดียวกันถึง ๓๓ คน โดยการเข้าหาถามไถ่แล้วลงมือช่วยเหลือทีละคนๆ ด้วยวาทยะที่ตอบเพื่อนเหล่านั้นว่า “กำลังทำหนทางไปสวรรค์” จึงพากันขุดดินสร้างเป็นถนนยาวหลายโยชน์

^๓ ดูรายละเอียดใน พุ.ธ.อ.(ไทย) ๑/๓๐/๒๕๒ (มจร).

^๔ ดูรายละเอียดใน พุ.ธ.อ.(ไทย) ๑/๓๐/๒๕๒-๒๕๓ (มจร).

วันหนึ่งนายบ้านได้พบเห็น กลุ่มสหาย ๓๓ คน ที่มีมฆมานพเป็นหัวหน้า คิดว่าคนพวกนั้นทำอะไร ไม่เห็นจะได้ประโยชน์ จึงบอกว่า พวกเจ้าควรเข้าไปในป่า หาบุปผา สัตว์ และสุรามาดื่มกินจะดีกว่า แต่ถูกสหายทั้ง ๓๓ คนคัดค้าน จึงโกรธ จึงคิดจะหาโทษกล่าวหา แล้วก็เข้าไปเฝ้าพระราชา ทูลว่า ข้าพระองค์ ได้พบกลุ่มโจรรวมกลุ่มกันจำนวน ๓๓ คน เทียวไปในป่าในนา ฝ่ายพระราชา ไม่ได้ทรงวินิจฉัยให้ถ่องแท้ จึงรับสั่งบังคับให้นายบ้านหาช่างไปเหยียบ หลังจากนายบ้านทำตามรับพระราชบัญชาเช่นนั้น จึงหาช่างมาได้ให้คนขึ้นขี่บังคับให้ช่างเหยียบสหายทั้ง ๓๓ คน ที่ถูกมัดไว้กับหลัก ขณะที่ความทุกข์ไสซ้างเข้าเหยียบนั้น มฆมานพได้กล่าวแก่สหายทั้งหมดว่า นอกจากเมตตาแล้ว เราไม่มีอะไรอื่นอีกที่จะเป็นที่พึ่งของพวกเราได้ สหายทั้งหลายเอ๋ย ท่านอย่าได้โกรธใคร ๆ จงทำจิตให้เสมอด้วยเมตตา แม้ในช่างตัวที่จะเหยียบ ในพระราชาที่สั่ง แม้ในนายบ้าน बदคสนั้น ช่างไม่ต้องการจะเหยียบสหายทั้ง ๓๓ คน เมื่อคนกลับไปทูลพระราชาให้ทรงทราบ พระองค์จึงรับสั่งให้หาเสื้อลำแพนไปคลุมสหายทั้ง ๓๓ คนเพื่อไม่ให้ช่างมองเห็น นายบ้านให้ทำตามที่พระราชารับสั่งแล้ว ให้ความทุกข์ไสซ้างเข้าไปเหยียบใหม่ คราวนี้ช่างวิ่งหนีไปไกลทีเดียว ความทราบถึงพระราชาจึงทรงดำริว่าเรื่องนี้คงต้องมีสาเหตุ จึงโปรดให้นำสหายทั้ง ๓๓ คนเข้าเฝ้า และตรัสถามว่า พวกเจ้าอาศัยให้แผ่นดินเราแล้วไม่ได้มีอะไรทำมาหากินหรืออย่างไร นายบ้านมาแจ้งความว่าพวกเจ้าเป็นโจร พวกกันเทียวเตร็ดเตร่ไปทั่วสหาย ๓๓ คน จึงทูลพระราชาว่าพวกตนเป็นคนดี ไม่ใช่โจร แต่พวกข้าพระองค์ทำถนนหนทาง แฝ้วฉาง และทำรมณีสถาน เพื่อชำระทางไปสวรรค์ เมื่อนายบ้านมาชักชวนพวกข้าพระองค์ให้ทำบาป มีฆ่าเนื้อฆ่านก ตกปลา ข้าพระองค์ไม่ทำ เขาจึงโกรธหาโทษใส่พวกข้าพระองค์ เมื่อได้ทรงสดับความเป็นจริงแล้ว กลับได้ความปีติโสมนัส ยินดีตรัสว่า แนะสหาย ๓๓ คน สัตว์ดิรัจฉานนี้ ยังรู้จักคุณของพวกเธอทั้งหลาย เราเป็นมนุษย์แท้ ๆ ไม่อาจรู้จักได้ ขอให้เธอทั้งหลายยกโทษแก่เราด้วย ครั้นพระราชาตรัสเช่นนั้นแล้ว ได้พระราชทาน นายบ้านดังกล่าว พร้อมทั้งบุตร ภรรยาให้เป็นทาสรับใช้ ให้ช่างตัวนั้นเป็นพาหนะขี่และบ้านเรือนให้เป็นที่อยู่อาศัยแก่สหายทั้ง ๓๓ คน อยู่มาสุกต่อไป

มฆมานพได้ทำให้เกิดความรัก ความสามัคคีในเพื่อนมนุษย์ ตั้งแต่นั้นแต่การรวมตัวกันเป็นหมู่คณะ ๓๓ คน แล้วพากันทำความดีจัดทำการเก็บกวาดแพ้วฉางปารกและพงหญ้า เกลี่ยดินทำให้เป็นรมณีสถานให้คนเดินทางได้พักอาศัย ตลอดทำถนนหนทางให้ผู้คนได้เดินทางไปมาได้โดยสะดวก เป็นต้น จนพระราชาเลื่อมใสในจิตอาสา จิตที่เปี่ยมด้วยเมตตาของสหายทั้ง ๓๓ คน ได้ชื่อว่าเป็นผู้สร้างความรักและปลูกสร้างคุณศรัทธาให้เป็นเยี่ยงอย่างคนรุ่นต่อ ๆ มาเป็นอย่างดี ทำให้สังคมมีคนมีจิตเสียสละเพื่อส่วนรวมมากขึ้น

หมอชีวก

ต่อไปนี้เป็นเรื่องของ**หมอชีวก**^๕ ในสมัยก่อนพุทธศตวรรษที่ ๑ คือ ในสมัยพุทธกาล (ก็คือ พ.ศ. ๑-๑๐๐) “ชีวก” เป็นบุตรของนางสาละวดี นางนครโสภณีนแห่งกรุงราชคฤห์ ในสมัยนั้นตำแหน่งของนางนครโสภณีนเป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่าเป็นตำแหน่งมีเกียรติมาก เนื่องจากได้รับพระราชทานจากพระราชาทรงพระกรุณาแต่งตั้ง ส่วนสมัยปัจจุบันนี้ ตำแหน่งโสภณีน กลายเป็นตำแหน่งที่ถูกดูหมิ่นเหยียดหยามของบุคคลทั่วไป ในประเทศไทยก็ยังเป็นอาชีพที่ผิดกฎหมายอยู่ ในครั้งพุทธกาล “ชีวก” เป็นชื่อหมอใหญ่ผู้เชี่ยวชาญในการรักษา และมีชื่อเสียงมาก จนได้รับเกียรติสูงสุดคือเป็นแพทย์ประจำพระองค์ของพระเจ้าพิมพิสาร และประจำพระองค์ของพระพุทธเจ้าจนตลอดพระชนม์ชีพ ชีวกถือกำเนิดจากท้องของนางสาละวดีโดยนางไม่คาดคิดมาก่อน เมื่อนางคลอดบุตรออกมาเป็นบุตรชายจึงตกใจตามธรรมดาแม่ที่คลอดลูกทั่วไปย่อมเกิดปิติยินดีที่รู้ว่า ตนเองได้เป็นแม่คนแล้ว ส่วนบุตรชายที่เกิดมาในบ้านของหญิงงามเมืองหรือนครโสภณีนั้นต่างกัน เพราะไม่เป็นการสืบต่ออาชีพของตน นางจึงสั่งให้สาวใช้นำเด็กทารกเพิ่งคลอดใหม่ ๆ นั้น ไปทิ้งไว้ที่กองขยะที่ชานเมืองไกลผู้คนพบเห็นได้

นักปราชญ์ราชบัณฑิต กล่าวไว้ว่า คนดีคนมีบุญตกน้ำไม่ไหลตกไฟไม่ไหม้ บังเอิญเช้าตรู่วันนั้น ก่อนที่ใคร ๆ จะมาพบเด็กทารกคนดังกล่าว ได้มีเจ้าชายอภัยราชกุมาร พระโอรสของพระเจ้าพิมพิสาร และนางอมรปาลี แห่งเมืองเวสาลี ไปพบเข้าขณะเสด็จออกไปนอกเมือง ทรงเห็นกากำลังรุมล้อมทารกอยู่ เมื่อพระองค์ทรงทราบว่าเป็นทารกเพศชายและยังมีชีวิตอยู่ จึงโปรดให้นำทารกนั้นไปให้ชุบเลี้ยงไว้ในพระราชวังของพระองค์

ภายหลัง ทารกนั้นจึงได้ชื่อว่า “ชีวก” แปลว่า “ผู้ยังมีชีวิตอยู่” และได้มีสร้อยนามว่า “โกมารภักจ” แปลว่า “ผู้อันพระราชกุมารเลี้ยงเอาไว้”^๖ เท่ากับภาษาไทยว่า “บุตรบุญธรรม” เด็กชายชีวก ผู้ที่พระราชกุมารเก็บมาเลี้ยง นำสงสาร ถูกเพื่อน ๆ ที่เป็นเด็กด้วยกันล้อเลียนต่าง ๆ นานา เช่น เจ้าคนเป็นลูกไม่มีพ่อเป็นต้น แต่เขาก็ได้แต่อดทน แม้จะเจ็บปวดใจแค่ไหนเพียงไร ครั้นเมื่อชีวกเติบโตใหญ่และแม่ได้ทราบว่า ตนเองเป็นเด็กกำพร้า พระราชาเก็บมาเลี้ยงไม่คิดน้อยใจในโชคชะตา ก็คิดแต่จะไปแสวงหาศิลปวิทยา เพื่อเป็นเครื่องหาเลี้ยงชีพในภายภาคหน้าไว้เลี้ยงตัว จึงได้ตัดสินใจออกเดินทางไปยังมหาวิทยาลัยตักศิลา แห่งรัฐคันธาระ แล้วเลือกศึกษาวิชาการแพทย์กับอาจารย์ทิศาปาโมกข์ ที่นั่นเอง ชีวกไม่มีค่าเล่าเรียนให้จึงอาสารับใช้อาจารย์ในการงานทุกอย่างที่อาจารย์ต้องการใช้ อาศัย

^๕ ดูรายละเอียดใน วิ.ม.(ไทย) ๕/๓๒๖-๓๒๘/๑๗๙-๑๘๒.

^๖ พระพุทธโฆสะเถระ. อรรถกถาภาษาไทย พระสุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสก์ ปปัญจสุตฺตนิคคัมภีรวิภังคกัณฑ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒), หน้า ๔๔.

ซิวกเป็นเด็กอ่อนน้อมถ่อมตน มีความเคารพเชื่อฟังอาจารย์ เขาจึงกลายเป็นศิษย์ที่โปรดปรานของอาจารย์อย่างมาก ส่วนอาจารย์ถ่ายทอดศิลปวิทยาทั้งหมดโดยไม่ปิดบังอำพราง

ซิวกศึกษาอยู่ ๗ ปี จึงไปกราบลาอาจารย์กลับบ้าน ก่อนอาจารย์จะอนุญาตให้กลับบ้านได้ทดสอบความรู้ของบัณฑิตหนุ่มโดยให้เข้าไปยังป่า เพื่อสำรวจดูต้นไม้ว่า ต้นใดใช้ทำยาไม่ได้ให้นำตัวอย่างของไม้นั้นนั้นกลับมาให้อาจารย์ ครั้นซิวกกลับมาอาจารย์จึงเรียกให้มารายงานผล ดูผลของการสำรวจปรากฏว่า เขาเดินกลับมาเมื่อเพล่า เพราะต้นไม้ทุกต้นใช้ทำยาได้ จึงนั่งคอดก ร้องไห้เสียใจ กราบบรายงานต่ออาจารย์ไปด้วยความท้อแท้ว่า ตัวเขาต้องกราบขอโทษท่านอาจารย์เป็นอย่างยิ่งที่ไม่มีปัญญาหาต้นไม้หรือหญ้าที่ใช้ทำยาไม่ได้ เพราะว่าแต่ละต้นแต่ละกอหญ้าล้วนทำเป็นยารักษาโรคได้หมด อาจารย์บอกเขาว่า เจ้าไม่ได้โง่ เจ้าอย่าเสียใจ เจ้าเรียนจบแล้ว เพราะความจริงมันเป็นเช่นนั้น ต้นไม้ ใบหญ้าทุก ๆ ต้น หญ้าแต่ละชนิดล้วนทำเป็นยารักษาโรคได้ทั้งนั้น ซิวกจึงดีใจเป็นล้นพ้นจึงได้รับอนุญาตให้เขากลับ พร้อมกับมอบเสบียงเดินทางให้

ระหว่างซิวกได้เดินทางกลับยังกรุงราชคฤห์นั้น เสบียงก็หมดในระหว่างทาง จึงได้ใช้ปัญญาที่เรียนมาโดยแหะหาเสบียงที่เมืองสาเกต และไปอาสารักษากรรยาของเศรษฐี ซึ่งเป็นโรคปวดศีรษะมานาน ๗ ปีแล้ว ไม่มีหนทางที่ใครอื่นจะรักษาให้หาย ผลปรากฏว่า กรรยาของเศรษฐีได้หายเป็นปกติ จึงให้รางวัลมากมาย อาทิ เงิน ๑๖,๐๐๐ กหาปณะ พร้อมด้วยทาสทาสีและรถม้า เดินทางกลับนำเงินและของรางวัลทั้งหมดไปถวายแด่เจ้าชายอภัยแห่งกรุงราชคฤห์ เป็นการทำปฏิการะคุณที่พระองค์ได้ทรงชุบเลี้ยงจนเติบโตใหญ่ เจ้าชายอภัยทรงรับแล้วพระราชทานกลับให้หมอซิวกเก็บเงินรางวัลนั้นไว้เป็นของตนเอง ไม่ทรงรับเอา และโปรดให้หมอซิวกสร้างบ้าน

จากการยกตัวอย่างของหมอซิวกนั้น เราได้คิดว่า การนับถือตนเอง ไม่คติน้อยเนื้อต่ำใจตนเอง เมื่อถูกข่มเหง ดูหมิ่นก็ไม่โทษพาดิน คิดสร้างเสริมศิลปวิชาการและแสวงหาโอกาสที่ได้เพิ่มวิชาอาชีพอย่างอุตสาหะวิริยะ ได้ตัดสินใจลาพระบิดาบุญธรรมไปเรียน และได้ตัดสินใจเรียนวิชาการแพทย์ เพราะมีจิตเมตตา กรุณา อยากช่วยผู้ที่เจ็บไข้ได้ป่วย แม้ระหว่างที่ศึกษาจะมีปัญหาและอุปสรรคนานา เช่นไม่มีเงินเสียค่าเล่าเรียนก็ขอเอาตัวเข้ารับใช้อาจารย์ อยู่ปรนนิบัติรับใช้อาจารย์จนอาจารย์สงสารรักและโปรดปราน เมื่อจบการศึกษา ผ่านการทดสอบวิชาของท่านอาจารย์แล้ว จำใจต้องขอลาท่านอาจารย์เพราะอยากรับใช้ พระเจ้าอภัยที่เลี้ยงดูให้ตนเติบโตใหญ่ และอยากรักษาคนไข้ด้วยวิชาแพทย์ หลังจากกลับมายังบ้านเมืองของพระเจ้าอภัยแล้ว ได้น้อมนำทรัพย์สมบัติที่เกิดจากความสามารถในการรักษา กรรยาเศรษฐีในระหว่างทางตอนเสบียงตนเองหมดแก่พระเจ้าอภัย พระเจ้าอภัยทรงรับแล้วกล่าวยกย่องโสมนัสกับหมอซิวกที่สร้างชื่อเสียงแก่บ้านเมืองทรงพระราชทานสมบัติทั้งหมดคืนให้ หมอซิวกเลยทำเป็นทุน สร้างบ้านให้เป็นที่รักษาคนไข้เริ่มแรกเป็นหมอประจำราชสำนักของพระเจ้าอภัย ต่อมาทรง

เลื่อมใสพระธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่สาวกต่าง ๆ จึงคิดอาสาจะช่วยดูแลพระวรกายของพระพุทธเจ้า จึงขอพระราชทานพระเจ้าอภัยใช้สวนมะม่วงสร้าง พระอารามถวายเป็นที่ประทับและรักษาพระอาการของพระพุทธเจ้าเป็นประจำทุกวันเวลา พระเจ้าอภัยทรงพระราชทานตามความประสงค์ของหมอชีวก หมอชีวกได้เพิ่มการให้แก่ประชาชนทั่วไป จึงมีชื่อเสียงแพร่หลายจรจายไปทั้ง ๔ ทิศ ทำให้เกิดความรัก ความศรัทธาและนับถือของคนเป็นนับหมื่นนับแสน พระพุทธองค์จึงตรัสยกย่องหมอชีวก ให้เป็นเอตทัคคะ ในทาง “เป็นที่รักของปวงชน” และในวงการแพทย์แผนไทยนั้น ปัจจุบันถือว่าหมอชีวกโกมารภัจจ์เป็น “บรมครูแห่งการแพทย์แผนไทย” เป็นที่เคารพนับถือของมหาชน

แม้ในคราวที่พระพุทธเจ้า ทรงมีพระโลหิตห้อที่ฝ่าพระบาทอันเกิดจากพระเทวทัตประทุษร้ายหมายปลงพระชนม์ชีพ แต่ทำได้แค่ทำพระบาทของพระองค์ให้ห้อพระโลหิต การผ่าตัดรักษาโรคในสมองของเศรษฐีชาวกรุงราชคฤห์ การผ่าตัดเนื้องอกในลำไส้ของบุตรเศรษฐีชาวกรุงพาราณสี การรักษาโรคผอมเหลืองแก่พระเจ้าจันทรปัชโชตกษัตริย์แห่งกรุงอุชเชนี รัฐวันตี แล้วได้รับพระราชทานผ้าแพรเนื้อละเอียดผืนหนึ่ง จึงนำผ้าผืนนั้นไปถวายพระพุทธเจ้า เนื่องจากสมัยนั้น พระภิกษุสงฆ์ถือผ้าบังสุกุลอย่างเดียว พระพุทธเจ้าได้ทรงอนุญาตให้รับผ้าจีวรที่คฤหัสถ์ทำถวาย หมอชีวกจึงกราบทูลขอพระพุทธเจ้าให้ทรงรับผ้าแพรที่เขาน้อมถวาย และให้ทรงอนุญาตให้พระสงฆ์รับผ้าจีวรที่ชาวบ้านผู้มีศรัทธาจัดถวายด้วย พระพุทธเจ้าทรงรับผ้าจากหมอชีวก และประทานอนุญาตให้พระสงฆ์รับผ้าที่ชาวบ้านนำมาถวายได้ตั้งแต่นั้น

หมอชีวกโกมารภัจจ์ได้บรรลุนิพพานเป็นพระโสดาบัน และศรัทธาในพระพุทธศาสนา ประารถนาจะไปเฝ้าพระพุทธเจ้าวันละ ๒-๓ ครั้ง พิจารณาเห็นว่า พระเวฬุวันอยู่ไกลเกินไป จึงสร้างวัดถวายในสวนมะม่วงของตนเรียกกันว่า “ชีวกัมพวัน” (แปลว่า สวนมะม่วงของหมอชีวก) หมอชีวกจึงเป็นต้นตอที่ปลูกจิตอาสา สร้างศรัทธา โดยการรักษามวลมนุษย์โดยไม่คิดค่าตอบแทน และปลูกสามัคคี โดยการเกลี้ยมกล่อมให้พระเจ้าอชาตศัตรูผู้โหดร้ายหันมาเลื่อมใสในพระธรรมในพระพุทธศาสนา ไม่ต้องรบราฆ่าฟันกันให้เดือดร้อนต่อไป

พระถึงซัมจั้ง

พระถึงซัมจั้ง, ประมาณ ค.ศ. ๖๐๒ –ค.ศ. ๖๖๔^๗ ได้มีพระอาจารย์ฮวดเม้ง...เห็นที่ริมฝั่งมีเด็กน้อยนอนอยู่บนแผ่นกระดาน ก็ให้คิดพิศวงประหลาดใจมาก จึงรีบเดินลงไปที่ธารก แก้วฟ้าที่รดเด็กออก จึงปรากฏมีหนังสือฉบับหนึ่งอยู่บนอกเด็ก ท่านจึงหยิบหนังสือนั้นมาคล้ออก รู้มูลเหตุของเด็กนั้นทุกประการ จึงอุ้มเด็กนั้นกลับมาয়ักฎีด้วยความกรุณา ตั้งชื่อให้เรียกว่า กังลิว แปลว่า ลอยคลอง

^๗ พระถึงซัมจั้งผู้บันทึกอารยธรรมโลกบนเส้นทางสายไหม (XuanZang or Hieun Tsang)". (๒๖ พ.ย. ๕๕) MesAynak. [ออนไลน์], (แหล่งที่มา) : <https://mesaynak.wordpress.com/2012/11/26/> [๑๕ มกราคม ๒๕๖๑].

ท่านอาจารย์เก็บหนังสือฉบับนั้นซ่อนไว้ แล้วส่งบรรดาลูกศิษย์ให้เลี้ยงเด็กนั้น ครั้นเวลาว่างไป พระอาจารย์เห็นเด็กกึ่งลิ่วเติบโตใหญ่ขึ้นแล้ว ได้ทำพิธีปลงผมบวชเป็นหลวงจีน พระอาจารย์ให้นามว่า เทียนจิ่ง

อนึ่งมีเรื่องสอดคล้องกันเล่าว่า ได้มีพระในพระพุทธศาสนา บวชในนิคายมหายาน (แปลว่า ยานพาหนะลำใหญ่ ขนหรือบรรทุกเวเนยสัตว์ คือบุคคลที่ถึงเวลาบรรลุนิคมได้เยอะ ตรงกันข้ามกับ หินยาน แปลว่า ขนได้น้อย เพราะศัพท์คือ หินะ แปลว่า แคว ยานแปลว่า พาหนะ) ชื่ออื่นมีอีกว่า เทียนจิ่งหรือสำเนียงกลางว่า เสวียนจิ่งเป็นชาวมณฑลเหอหนาน เมื่อเยาว์วัยได้ติดตามพี่ชายคนที่สอง ซึ่งบวชเป็นพระภิกษุในเมืองลั่วหยาง และได้รับเลือกให้เป็นนาคหลวง บรรพชาเป็นสามเณรเมื่ออายุ ๑๓ ปี และมีความสามารถในการแสดงธรรมเป็นอย่างมาก เมื่อสิ้นราชวงศ์ซุ่ย ท่านจึงตัดสินใจเดินทาง ไปแสวงธรรมในประเทศอินเดียได้ออกเดินทางเมื่อปี พ.ศ. ๑๑๗๒ หลังจากเปลี่ยนเป็นราชวงศ์ถังแล้ว และมีชื่อว่า “ต้าถังชีโฮยจี้” แปลว่า “จดหมายเหตุการเดินทางสู่ดินแดนตะวันตกของมหาราชวงศ์ถัง” โดยในนั้นเล่าถึงการเดินทางที่ไปพบปะกับภูมิประเทศที่สภาพผู้คน วัฒนธรรมที่หลากหลาย น่าสนใจ การเมืองการปกครองรวมไปถึงการทหารและผู้บริหารประเทศ

พระถังซัมจั๋ง หลังถึงอินเดียแล้ว ได้ศึกษาพระธรรมในอินเดีย ที่มหาวิทยาลัยนาลันทา นานถึง ๑๗ ปี รวมระยะเวลาไปกลับทั้งสิ้น ๑๙ ปี เป็นระยะทางกว่า ๕๐,๐๐๐ ลี้ ส่งให้จดหมายเหตุชิ้นนี้ของท่านนั้นอุดมไปด้วยข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับดินแดนในเอเชียกลางและเอเชียใต้เมื่อพันกว่าปีที่แล้ว กว่า ๑๓๘ แคว้นแคว้น โดยในจำนวนนี้มี ๑๑๐ แคว้นที่ท่านเดินทางไปด้วยตนเอง ขณะที่อีก ๒๘ แคว้นนั้น ท่านบันทึกจากคำบอกเล่าของผู้อื่น นับเป็นบันทึกทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญยิ่ง^{๑๒} หลังจากที่ท่าน พระถังซัมจั๋ง ได้บันทึกแล้วรวบรวมข้อมูล ได้จนเพียงพอแล้ว จึงได้เดินทางกลับจีนพร้อมทั้งนำ พระไตรปิฎกฉบับภาษาสันสกฤตกลับมาด้วย ท่านเดินทางถึงเมืองหลวงของจีนคือ เมืองฉางอาน

พระถังซัมจั๋งในวรรณคดี^{๑๓} ที่รู้จักในนิยายไซอิ๋วว่า ถังซัมจั๋ง เป็นพระภิกษุที่บำเพ็ญศีล สมาธิ ปัญญา มาแต่เยาว์ แต่ยังมีสิ่งที่ค้างอยู่ในใจ คือการเดินทางไปอัญเชิญพระไตรปิฎก ณ ชมพูทวีป

ในปี พ.ศ. ๑๑๘๘ ในสมัย พระเจ้าถังไท่จง พระองค์ทรงเป็นปราชญ์ผู้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา จึงทรงอุปถัมภ์การแปลพระไตรปิฎก จากภาษาสันสกฤตเป็นภาษาจีน และ พระเจ้าถังไท่จงได้ทรง อาราธนาพระถังซัมจั๋งให้เขียนบันทึกการเดินทางไปอินเดีย หนังสือเรื่อง ต้าถังชีวี้จี้ ได้ปรากฏในรัชกาล

^{๑๒} Sally Hovey Wriggins. *Xuanzang: A Buddhist Pilgrim on the Silk Road*. (Westview Press, 1996). Revised and updated as *The Silk Road Journey withXuanzang*. (Westview Press, 2003), p. 7, 193.

^{๑๓} พระโสภณอักษรกิจ (เล็ก สมิตะศิริ). *ไซอิ๋ว*. (มหานคร: สำนักพิมพ์ศรีปัญญา, ๒๕๔๗) ISBN 9749207769

ต่อมาพระเจ้าอังเกาจงจง พระองค์ทรงรับอุปถัมภ์งานแปลพระไตรปิฎกต่อ พระถังซัมจั๋งดำเนินงานต่อไปจนมรณภาพในปี พ.ศ. ๑๒๐๗

ครูบาศรีวิชัย

ครูบาศรีวิชัย^{๑๐} ซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไปโดยเฉพาะในเขตภาคเหนือหรือว่าล้านนาว่าเป็น “ตนบุญ” หรือ “นักบุญ” อันมีความหมายไปในทางที่ดี คือในเชิงยกย่องว่าเป็นนักบวชที่มีคุณสมบัติพิเศษ เรียกอีกว่า ครูบาเจ้าศรีวิชัยบั้ง พระครูบาศรีวิชัยบั้ง ครูบาศีลธรรม หรือ พุเจ้าสิริ (“ตุ้เจ้าสิริ”) ก็มี แต่พบว่าท่านมักเรียกตนเองเป็น พระชัยยาภิกขุ หรือ พระศรีวิชัยชนะภิกขุ เดิมชื่อ เพื่อน หรือ อินท์เพื่อน บ้างแห่งก็ว่า อ้ายฟ้าร้อง เนื่องจากในตอนที่ท่านถือกำเนิดนั้น ปรากฏฝนฟ้าคะนองอย่างหนัก ส่วนคำว่าอินท์เพื่อนนั้น หมายถึง การเกิดกัมปนาทหวั่นไหวถึงสวรรค์ หรือ เมืองของพระอินทร์ ท่านเกิดในปีชวด เดือน ๙ เหนือ (เดือน ๗ ของภาคกลาง) ตรงกับวันอังคารที่ ๑๑ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๒๑ ที่หมู่บ้านชื่อ “บ้านปาง” ตำบลแม่ตืน อำเภอลี จังหวัดลำพูน ท่านเป็นบุตรของนายควาย และนางอุสา มีพี่น้องทั้งหมด ๕ คน

ท่านได้รับการศึกษาจากครูบาอุปละ วัดดอยแต แล้วหลังจาก ๑ พรรษา ก็กลับมาอยู่วัดบ้านปาง จนถึง พ.ศ. ๒๔๔๔ (อายุได้ ๒๔ ปี พรรษาที่ ๔) ครูบาศรีวิชัยจึงรักษาการแทนในตำแหน่งเจ้าอาวาสครูบาขัตติยะ (ที่มรณภาพไป) และได้เป็นเจ้าอาวาสวัดบ้านปางในเวลาต่อมา จากนั้นก็ได้ย้ายวัดไปยังสถานที่ที่เห็นว่าเหมาะสม คือบริเวณเนินเขาซึ่งเป็นที่ตั้งวัดบ้านปางในปัจจุบัน เพราะเป็นที่วิเวก และสามารถปฏิบัติธรรมได้เป็นอย่างดี โดยได้ให้ชื่อวัดใหม่นี้ว่า วัดจอมศรีทรายมูลบุญเรือง ส่วนชาวบ้านยังนิยมเรียกว่า วัดบ้านปาง ตามที่ตนคุ้นเคย

ครูบาศรีวิชัยตั้งความปรารถนาที่จะบรรลุธรรมะอันสูงสุดดังที่ท่านอธิษฐานไว้ว่า

“...ตั้งปรารถนาขอให้อู่ได้ถึงธรรมะ ยึดเหนี่ยวเอาพระนิพพานสิ่งเดียว...” และมักจะปรากฏความปรารถนาดังกล่าว ไว้ที่ท้ายเล่มคัมภีร์ไบเบิลที่ท่านสร้างไว้ทุกเรื่อง ท่านครูบาได้ชื่อว่าเป็นผู้ถือปฏิบัติเคร่งมาตั้งแต่เป็นสามเณร เช่นเป็นผู้ที่มักน้อย สันโดษ และเว้นอาหารที่มีเนื้อสัตว์ ตลอดจนงดกระทั้งหมาก เมียง และบุหรี ทำให้คนทั่วไปเห็นว่าครูบาเป็นผู้บริสุทธิ์ที่มีลักษณะเป็น “ตนบุญ” คนทั้งปวงต่างก็ประสงค์จะทำบุญกับครูบาเพราะเชื่อว่าจะทำให้ผู้ถวายทานได้รับอานิสงส์มาก เงินที่ประชาชนนำมาทำบุญก็นำไปใช้ในการก่อสร้างสาธารณประโยชน์และบูรณะศาสนสถานและศาสนวัตถุทั้งหมด ไม่มีการสะสมไว้เป็นส่วนแม้แต่นิดเดียว

^{๑๐} ครูบาศรีวิชัยนักบุญแห่งล้านนาศรัทธาวันันต์, [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <http://www.google.co.th=search?active> [๒๕ มกราคม ๒๕๖๑].

ขั้นตอนปฏิบัติในการปฏิสังขรณ์คือ เมื่อได้รับนิมนต์ให้ไปปฏิสังขรณ์วัดใด ทางวัดเจ้าภาพก็จะสร้างที่พักของครูบาภิกษุ และปลูกปะรำสำหรับผู้ที่มาทำบุญกับครูบาได้พักค้าง คืนแรกที่ครูบาไปถึงก็จะอธิษฐานจิตดูว่าการก่อสร้างครั้งนั้นจะสำเร็จหรือไม่ ซึ่งมีน้อยครั้งที่จะไม่สำเร็จ จากนั้นครูบาก็จะ “นั่งหนัก” คือเป็นประธานอยู่ประจำในงานนั้น คอยให้พรแก่ศรัทธาที่มาทำบุญโดยไม่สนใจเรื่องเงิน แต่มีคณะกรรมการช่วยกันรวบรวมเงินไปเป็นค่าใช้จ่ายในการก่อสร้าง

ครูบาทวีรวิชัยยืนยันกับหลวงศรีประกาศว่า ท่านก็ยังยืนยันว่า การสร้างถนนขึ้นดอยสุเทพสำเร็จพร้อมกับเล่านิมิตประหลาดที่เกิดขึ้นให้หลวงศรีประกาศฟังว่า ในขณะที่กำลังทำการอธิษฐานเรื่องสร้างถนนขึ้นดอยสุเทพว่าจะสำเร็จหรือไม่นั้น ท่านได้เคลิ้มไปได้แลเห็นชีปะขาวองค์หนึ่งนำท่านเดินทางจากเชิงดอยไปจนถึงบันไดนาควัดพระบรมธาตุดอยสุเทพ แล้วท่านก็ตกใจตื่น ท่านเชื่อว่าเป็นนิมิตที่เทวดามอบกล่าว ให้รู้ว่าจะสามารถสร้างถนนขึ้นสู่ดอยสุเทพได้อย่างแน่นอน ครูบาเจ้าได้กำหนดฤกษ์เวลาการลงมือขุดจอบแรกสำหรับการ สร้างถนนขึ้นดอยสุเทพ ในวันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๗ และพิธีทางประวัติศาสตร์อันจารึกไว้คู่นครเชียงใหม่ก็เริ่มขึ้น เวลา ๐๑.๐๐ น. ของวันที่ ๙ มอบหน้าที่ให้พระครูบาเถิ้มประกอบพิธีข่มขุมเทวดา บางสรวงอันเชิญเทวดาทั้ง ๔ ทิศ เวลา ๑๐.๐๐ น. จึงเริ่มลงจอบแรก โดยเจ้าแก้วนารัฐ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ทรงเป็นผู้ขุดจอบแรกเป็นปฐมฤกษ์ เริ่มต้นงานอันยิ่งใหญ่ครั้งนี้ ท่ามกลางเสียงสวดขยันโตชัยมงคลคาถา จากภิกษุสามเณรของ ท่านพระครูบาทวีรวิชัย

ประชาชนจากทั่วสารทิศมาช่วยกันสร้างถนน ร่วมเป็นอานิสต์ พร้อมกับมัสการท่านพระครูบาทวีรวิชัยเป็นจำนวนมาก ต่อมาจึงต้องแบ่งพื้นที่การสร้างถนนเป็นระยะ ๆ ของประชาชน กลุ่มใดมาจากไหนส่วนเวลาเช้าก็ได้มีประชาชนนำเอาข้าวสาร อาหาร พืชผัก และอาหารคาวหวานมาทำบุญกันอย่างล้นหลาม ยิ่งนานวันคนยิ่งทวีจำนวนมากขึ้น และผลงานรุดหน้าในแต่ละวันอย่างน่าอัศจรรย์ ต่างก็อยากอาสาช่วยด้วยจิตอาสา ไม่มีใครพูดถึงค่าจ้างแรงงานเลย ต่างก็มาเพราะต้องการร่วมสร้างทำบุญกุศลและชมบุญญาบารมีของพระครูบาทวีรวิชัย และแล้วในที่สุดถนนที่ทุกคนช่วยกันสร้างขึ้นก็สำเร็จลงเป็นผลงานชิ้นสำคัญ

วัดพระธาตุดอยสุเทพ เป็นวัดที่ศักดิ์สิทธิ์และสวยงาม แนนอนทีเดียว การมีถนนขึ้นดอยสุเทพนั้น ย่อมมีคุณประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะผู้คนที่ศรัทธาจะได้ขึ้นไปไหว้พระธาตุอันสำคัญนี้ ได้ทั่วถึง ภายในระยะเวลา ๕ เดือน ๒๒ วัน ซึ่งเป็นระยะเวลาที่รวดเร็วมาก โดยไม่ต้องใช้งบประมาณแผ่นดินเลยแม้แต่บาทเดียว นี่คือการมีของครูบาทวีรวิชัยโดยแท้ จากเรื่องราวของท่านพระครูบาทวีรวิชัยที่ยกมาแสดงเพียงย่อ ๆ นั้น จะทำให้เราได้วิเคราะห์ได้ว่า เมื่อคนเรามีจิตผุดคิดขึ้นมาในเรื่องดี ๆ ย่อมมีจินตนาการ จากนั้นก็จะคิดโครงการ และขบวนการสร้างงาน ขั้นตอนโครงการ แล้วเติมด้วยศรัทธา

ความเชื่อ แต่ไม่ว่าใครจะคิดอะไรย่อมมีที่ปรึกษา หาข้อมูลหาขบวนการ หาผู้ร่วมขบวนการ ผู้ร่วมอุดมการณ์ เมื่อขั้นตอนโครงการเสร็จจำเป็นต้องมีการบอกข่าวดีแก่สาธารณชน (Public relation) พระครูบาศรีวิชัยก็มีหลวงศรีประกาศ เป็นนักประชาสัมพันธ์ ได้เจ้าแก้วนวลรัฐ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ทรงเป็นผู้จุดจบแรกเป็นปฐมฤกษ์ จึงเป็นการจุดประกายความสำเร็จ โดยมีท่านพระครูบาศรีวิชัยเป็นแรงบันดาลใจเป็นพระผู้รื้อรักของปวงประชา ผู้เชื่อมกุศลเจตนา ที่ทำให้เกิดศรัทธาและผูกหลักสามัคคี ทำให้งานหนักที่คนทักว่าไม่น่าทำได้ ให้กลายเป็นเหมือนว่าทำเล่น เหมือนเป็นการออกกำลังกายก็มีปธาน แล้วให้สำเร็จเป็นถนนที่คนขับรถขึ้นถึงวัดพระธาตุดอยสุเทพ ดุจเทวดาจำแลงแปลงด้วยอิทธิฤทธิ์ ดังเช่น มหมาณพ หมอชีวก พระถังซำจั๋งที่ได้ยกมาแสดงก่อนหน้านี้นี้แล้วนั้น

อาทิวราห์ คงมาลัย

อาทิวราห์ คงมาลัย^{๑๑} เกิดเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นบุตรคนที่ ๒ ของอนุรักษ์ และประนอม คงมาลัย และมีพี่สาว ๑ คน และ น้องชาย ๑ คน ตุน เป็นบุตรคนที่ ๒ และมีพี่น้องจำนวน ๓ คน สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาจากโรงเรียนสุพรรณภูมิ จังหวัดสุพรรณบุรี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย (OSK ๑๑๕ รุ่น รสข.) และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อจบการศึกษาเคยทำงานเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินสายการบินกัมพูชาแอร์ไลน์ประมาณ ๒ ปี อาทิวราห์เข้าประกวดเวทีฮอตเวฟมิวสิกอวอร์ด ครั้งที่ ๑ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ และเป็นสมาชิกวง ละอ่อน และได้เซ็นสัญญากับทางค่าย มิวสิคบุ๊กส์ ก่อนที่สมาชิกบางส่วนในวงได้ไปศึกษาเรียนต่อต่างประเทศ ในเวลาต่อมา อาทิวราห์ และ ธนดล ช้างเสวก, รัฐพล พรรณเชษฐ์ ได้ก่อตั้งวงดนตรีใหม่ชื่อว่า บอดี้แอสลม และผลิตผลงานเพลงต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน และ อาทิวราห์ คงมาลัย ยังเป็นผู้เข้าแข่งขันเทเบิลเทนนิสอย่างต่อเนื่อง และได้รับเชิญให้เป็นทูตกีฬาเทเบิลเทนนิสจากสมาคมเทเบิลเทนนิสแห่งประเทศไทย ปัจจุบัน อาทิวราห์ เป็นหัวหน้าโครงการ “ก้าวคนละก้าว” ซึ่งมีเป้าหมายระดมเงินทุนทะลุ ๗๐๐ ล้านบาท ให้แก่โรงพยาบาลศูนย์ ๑๑ แห่งในประเทศไทยด้วยการวิ่งจากอำเภอเบตง จังหวัดยะลา จุดใต้สุดของประเทศไทย ไปยังอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย จุดเหนือสุดของประเทศไทย รวมระยะทาง ๒,๒๑๕.๔ กิโลเมตร รวมเวลาการวิ่ง ๕๕ วัน สู้ตายได้จำนวนเงินเกินเป้าหมาย อยู่ที่ ๑,๑๔๘ ล้านบาท

อาทิวราห์ คงมาลัย ได้วิ่งระดมทุนในโครงการ “ก้าวคนละก้าว” จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้

๑. พ.ศ. ๒๕๕๙ โครงการ “ก้าวคนละก้าวเพื่อโรงพยาบาลบางสะพาน” โดย ตุนบอดี้แอสลม ซึ่งทำการระดมทุนด้วยการวิ่งระยะไกล เริ่มต้นจากกรุงเทพมหานครสิ้นสุดที่โรงพยาบาลบางสะพาน

^{๑๑} ตุน บอดี้แอสลม, [ออนไลน์], (แหล่งที่มา) : https://th.wikipedia.org/wiki/อาทิวราห์_คงมาลัย [๒๕ มกราคม ๒๕๖๑].

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ระยะทาง ๔๐๐ กิโลเมตร จนสามารถระดมทุนจากคนไทยทั่วประเทศได้ถึง ๘๕ ล้านบาท

๒. พ.ศ. ๒๕๖๐ โครงการ “ก้าวคนละก้าวเพื่อ ๑๑ โรงพยาบาลทั่วประเทศ” เป็นการวิ่งระยะไกลเพื่อระดมทุนไปซื้อเครื่องมือทางการแพทย์ให้กับโรงพยาบาลจำนวน ๑๑ แห่ง โดยวิ่งจากอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ถึงอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ระยะทาง ๒,๑๙๑ กิโลเมตร โดยตั้งเป้าหมายอดเงินบริจาคถึง ๗๐๐ – ๑,๐๐๐ ล้านบาท

ดังที่ยกตัวอย่างเรื่องราวของอาทิวราห์ คงมาลัย หรือ “ตูนบอดี้สแลม” มากี่เพื่อเป็นตัวอย่างของคนผู้ทำงานยิ่งใหญ่ที่คนอื่นทำได้ยากยิ่งแต่เพราะ คุณตูน มีความมุ่งมั่น ประสงค์ระดมทุนช่วยโรงพยาบาลยากจน ตั้ง ๑๑ โรง จึงตั้งโครงการพร้อมทีมงาน เพื่อนรักและน้องถิ๊ต และเตรียมพร้อมร่างกายเพราะงานนี้มีร่างกายปั่นเต็มพิน จึงมีกุศลเจตนาเป็นบุพพเจตนา มีความปิติ บอกสาระโครงการแก่เพื่อนพ้องน้องพี่ เมื่อวางแผนงาน ขบวนการและขั้นตอน จากนั้นมีการประชาสัมพันธ์ออกไปโดยการวิ่งเป็นระยะทางถึง ๒,๑๙๑ กิโลเมตร ทีมงานจึงประกอบด้วยทีมหมอ ทีมรักษาความปลอดภัย ทีมนักจิตวิทยา และคนที่ให้กำลังใจ โดยออกตัวที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ถึงอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ระยะทาง ๒,๑๙๑ กิโลเมตรโดยตั้งเป้าหมายอดเงินบริจาคถึง ๗๐๐ – ๑,๐๐๐ ล้านบาท ในที่สุดก็ทำสำเร็จโดย ตูนและคณะวิ่งได้ถึง ๒,๑๙๑ กิโลเมตรและได้รับเงินบริจาคเกินเป้าหมายคือ ๑,๐๐๐ กว่าล้านบาท จากการที่ตูนและคณะได้ทำโครงการดังกล่าว จากกุศลเจตนาได้บุญเบื้องต้น ขณะที่ทำอยู่ และหลังจากจบโครงการโดยดีโดยสวัสดิภาพ ทำให้เกิดความรัก ความสามัคคี ในหมู่คนไทยตั้งแต่ได้จรดเนื้อแดนสยาม ทำให้ปลุกรักและสร้างศรัทธาต่อการทำดี บุคคลดังกล่าวที่ยกมาตั้งแต่ต้นจนถึงอาทิวราห์ คงมาลัย หรือ “ตูนบอดี้สแลม” นับได้ว่าเป็นบุคคลตัวอย่าง เป็นบุคคลในดวงใจ (Idol) เด็กและเยาวชนของไทยและคนทั้งโลก

บรรณานุกรม

พระโสภณอักษรกิจ (เล็ก สมิตะศิริ). **ไซอิ๋ว**. กรุงเทพมหานคร : ศรีปัญญา. ๒๕๔๗.

พระพุทธโฆสะเถระ. **อรรถกถาภาษาไทย พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ธรรมบท ภาค ๑ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

..... อรรถกถาภาษาไทย พระสุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสก์ ปปัญจสุตฺตนิ
ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬา-
ลกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

..... อรรถกถาภาษาไทย พระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย อรรถกถาธรรมบท ภาค ๑ ฉบับ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ-
ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

Sally Hovey Wriggins. **Xuanzang: A Buddhist Pilgrim on the Silk Road.** Westview, 2003.
Press, Revised and updated as **The Silk Road Journey WithXuanzang.** Westview Press.,
1996.

ครูบาศรีวิชัย นักบุญแห่งล้านนาศรัทธาณินันต์, [ออนไลน์], (แหล่งที่มา) : <http://www.google.co.th=search?=active> [๒๕ มกราคม ๒๕๖๑].

ตูน บอดี้แสลม. [ออนไลน์], (แหล่งที่มา) : <https://th.wikipedia.org/wiki/อาทิวราห์ คงมาลัย> [๒๕
มกราคม ๒๕๖๑]

พระถังซัมจั๋งผู้บันทึกอารยธรรมโลกบนเส้นทางสายไหม (XuanZang or Hieun Tsang)". **MesAynak.**
[ออนไลน์], (แหล่งที่มา) : <https://mesaynak.wordpress.com/2012/11/26/>